

Spis 4 As 46/2008 byl spojen se spisem číslo 4 As 45/2008 a pod touto spisovou značkou bylo rozhodnuto takto:

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **J. M.**, zast. Mgr. Alicí Adamusovou Rzymanovou, advokátkou, se sídlem Kirovova 1430/11, Karviná 1, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti usnesením Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2007, č. j. 9 Ca 228/2007 - 25, a ze dne 21. 1. 2008, č. j. 9 Ca 228/2007 - 30,

t a k t o :

- I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 4 As 45/2008 a sp. zn. 4 As 46/2008 **se spojují** ke společnému řízení. Tyto věci budou nadále vedeny pod sp. zn. 4 As 45/2008.
- II. Kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2007, č. j. 9 Ca 228/2007 - 25, **se odmítá**.
- III. Kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 1. 2008, č. j. 9 Ca 228/2007 - 30, **se zamítá**.
- IV. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- V. Zástupkyni stěžovatele, Mgr. Alici Adamusové Rzymanové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 9600 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze v záhlaví uvedenými usneseními jednak odmítl žádost žalobce (dále též „stěžovatel“) o ustanovení zástupce pro řízení o jeho žalobě proti rozhodnutí žalovaného, jímž žalovaný rozhodl tak, že Finanční úřad v Táboře v souvislosti se zasláním úředních písemností v daňovém řízení J. M. neporušil povinnost stanovenou § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a nespáchal správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., a dále městský soud odmítl i předmětnou žalobu.

Stěžovatel napadl společnou kasační stížností obě v záhlaví uvedená usnesení. Protože jde o věci (kasační stížnosti) nejen se související skutkovou, ale i právní problematikou, navíc se stejnými účastníky řízení, Nejvyšší správní soud v souladu s § 120 ve spojení s § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), spojil tyto kasační stížnosti ke společnému projednání.

Danou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2007, zn. SKO-1961/07-12 s tím, že toto rozhodnutí mu nebylo doručeno, čímž byl vyloučen z další obrany a byl zkrácen na svých právech. Napadené rozhodnutí žalovaného přitom bylo vydáno v řízení zahájeném dne 27. 3. 2007 ve věci oznamovaného správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, kterého se měl dopustit Finanční úřad v Táboře při doručování úředních písemností žalobci poštovními zásilkami v červenci 2005. Toto řízení bylo s Finančním úřadem v Táboře zahájeno na základě podnětu žalobce ze dne 30. 9. 2006, doplněného dne 20. 1. 2007.

Žalobce s podanou žalobou současně požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě.

Osvobození od soudních poplatků městský soud žalobci přiznal usnesením ze dne 26. 7. 2007, č. j. 9 Ca 228/2007 - 10. Návrh žalobce, aby mu byl ustanoven zástupce pro řízení o žalobě naopak městský soud nyní napadeným usnesením ze dne 28. 11. 2007, č. j. 9 Ca 228/2007 - 25, zamítl.

Neustanovení zástupce pro řízení o žalobě Městský soud v Praze zdůvodnil s ohledem na platnou právní úpravu. Podle ustanovení § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) návrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může být na návrh ustanoven usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z důvodu osvobození od soudních poplatků byl dán jeden z důvodů, za nichž lze žalobci ustanovit zástupce. Soud byl ovšem povinen zvažovat, zda je k ustanovení zástupce žalobci splněna i druhá podmínka, citovaného zákonného ustanovení, a dospěl k závěru, že tomu tak není. Žalobce nebyl jako oznamovatel skutečnosti, která byla žalovaným následně šetřena, účastníkem předmětného správního řízení, a je nadále bez právně relevantního vlivu na posouzení otázky projednání žaloby. Z uvedených důvodů proto není v této fázi přezkumného soudního řízení zapotřebí procesních úkonů žalobce, a tedy ani jeho kvalifikovaného zastoupení, které by tak nevhodně šlo na náklady státu. Městský soud

v Praze dospěl k závěru, že v případě žalobce nejsou splněny zákonem stanovené podmínky pro to, aby mu mohl být soudem ustanoven zástupce a proto návrh žalobce zamítl.

Toto usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 7. 12. 2007, a kasační stížnost proti němu stěžovatel podal dne 26. 3. 2008. Tato kasační stížnost byla poté dne 10. 6. 2008 ještě doplněna soudem ustanovenou zástupkyní, Mgr. Alicí Adamusovou Rzymanovou, advokátkou se sídlem Kirovova 1430/11, Karviná.

V kasační stížnosti stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Žalovaný se k této kasační stížnosti nevyjádřil.

Kasační stížnost je podána opožděně.

Z obsahu spisu plyne, že napadené usnesení bylo stěžovateli doručeno do vlastních rukou dne 7. 12. 2007 (pátek), s tím, že zásilku převzal stěžovatel osobně, což potvrdil vlastnoručním podpisem, jak vyplývá z doručky založené ve spisu.

Napadené usnesení obsahuje řádné poučení o lhůtě k podání kasační stížnosti. V poučení napadeného rozsudku je v souladu s ustanovením § 106 odst. 2 s. ř. s. uvedeno, že proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení rozhodnutí.

Podle § 40 odst. 1 s. ř. s. lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu, počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. To neplatí o lhůtách stanovených podle hodin. Podle odst. 2 téhož ustanovení, lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků, končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce. Podle ustanovení § 40 odst. 4 téhož zákona je lhůta zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.

Jak již bylo výše uvedeno, napadené usnesení bylo stěžovateli doručeno do vlastních rukou v pátek dne 7. 12. 2007. Lhůta dvou týdnů k podání kasační stížnosti počala běžet v sobotu dne 8. 12. 2007 (§ 40 odst. 1 s. ř. s.) a skončila v pátek dne 21. 12. 2007 (§ 40 odst. 2 s. ř. s.). Uvedený den – pátek – se svým označením shoduje s označením dne, který určuje její počátek, jímž je den doručení napadeného usnesení stěžovateli, tedy pátek dne 7. 12. 2007. K zachování lhůty pro podání kasační stížnosti bylo proto třeba, aby nejpozději dne 21. 12. 2007 byla kasační stížnost předána soudu, nebo soudu zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence, anebo předána orgánu, který má povinnost podání doručit.

Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že kasační stížnost byla podána k poštovní přepravě až dne 26. 3. 2008.

Za tohoto stavu věci Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2007, č. j. 9 Ca 228/2007 - 25, odmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro opožděnost.

Pokud jde o odmítnutí samotné žaloby, Městský soud v Praze je v usnesení ze dne 21. 1. 2008, č. j. 9 Ca 228/2007 - 30, odůvodnil tak, že napadeným rozhodnutím, byť k oznámení, resp. podnětu stěžovatele (a jeho doplnění), bylo rozhodováno o sankční odpovědnosti Finančního úřadu v Táboře, a nebylo jím rozhodováno o žádných právech či povinnostech stěžovatele. V daném soudním přezkumném řízení stěžovatel neměl z titulu podané žaloby aktivní legitimaci k jejímu podání, neboť ve správním řízení neměl postavení účastníka řízení, jak požaduje k aktivní legitimaci před soudem ust. § 65 odst. 1 a 2 s. ř. s. Z pozice oznamovatele správního deliktu neměl právní nárok jakkoliv do průběhu řízení o správním deliktu zasahovat. Vzhledem k tomu že stěžovateli nesvědčila žalobní legitimace podle § 65 s. ř. s., nebyly dány podmínky ve smyslu § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s., aby soud danou žalobu projednal.

Ve včasné kasační stížnosti proti tomuto usnesení městského soudu, doplněné podáním ustanovené zástupkyně, stěžovatel zejména namítá, že byl žalovaným zkrácen na svých právech vyřízením deliktu Finančního úřadu v Táboře, který v souvislosti se zásilkami ve věci daňového řízení nezajistil jeho osobní údaje. Stěžovatel tvrdí, že již ve fázi řízení před žalovaným se necítil být stěžovatelem – oznamovatelem, nýbrž žadatelem. Žádost lze dovodit (dle ust. § 21 zákona č. 101/2000 Sb.) z obsahu podání. Původní listinu ze dne 30. 9. 2006, adresovanou Finančnímu úřadu v Táboře, žalobce (stěžovatel) považuje za žádost, stejně jako podání ze dne 1. 12. 2006, adresované žalovanému. Stěžovatel ve své žádosti požadoval zejména vyvození sankční odpovědnosti za protiprávní jednání. Městský soud v Praze tak nedostatečně posoudil právní postavení stěžovatele v řízení před správním orgánem. Závěrem stěžovatel v kasační stížnosti navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že stěžovatel nebyl a není účastníkem správního řízení vedeného s Finančním úřadem v Táboře. Podal k němu pouze podnět. Žalobce až v žalobě, a opakovaně v kasační stížnosti tvrdí, že se považuje za účastníka předchozího správního řízení. Podle názoru žalovaného stěžovatel nebyl zkrácen na svých právech. Podle ustanovení § 21 zákona č. 101/2000 Sb. by stěžovatel jako účastník řízení mohl požadovat vysvětlení, nebo odstranění vzniklého stavu, jinak jej § 21 odst. 5 citovaného zákona odkazuje na obecný soud. Žádný takový požadavek nebyl ze strany stěžovatele vznesen, formulace směřovala k pomoci. Žalovaný volil cestu sankčního správního řízení. Vzhledem k uvedeným skutečnostem žalovaný navrhuje, aby kasační stížnost byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu zamítnuta jako nedůvodná.

Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel nejprve podáním ze dne 30. 9. 2006 adresovaným Finančnímu úřadu v Táboře, podal „stížnost na porušení zákona o ochraně osobních údajů“, a to v souvislosti s doručováním úřední pošty stěžovateli do věznice, kde pobýval, když na obálce byl uveden příjemce: Vězeňská služba ČR,, namísto stěžovatele. V tomto podání se stěžovatel dovolával prošetření věci a uložení sankce. Dne 1. 12. 2006 se stěžovatel ve stejné věci obrátil na Úřad pro ochranu osobních

údajů, podání označil jako „oznámení a žádost“. Jmenovitě uvedl, že žádá o pomoc a spolupráci, neví jak postupovat, zda podat žalobu, nebo zda může daný úřad požádat o spolupráci, či jaký jiný postup zvolit. Závěrem tohoto podání požádal o sdělení potřebných informací. Úřad pro ochranu osobních údajů poté přípisem ze dne 15. 12. 2006 stěžovateli sdělil, že z jeho podnětu ze dne 1. 12. 2006 vyplývá možné podezření z porušení zákona č. 101/2000 Sb. a stěžovatele požádal o sdělení bližších jmenovitých údajů a skutečností ve vztahu k předmětné věci. Požadované podrobnosti stěžovatel Úřadu pro ochranu osobních údajů sdělil „doplněním podnětu“ ze dne 20. 1. 2007. Úřad pro ochranu osobních údajů uváděné skutečnosti vyhodnotil a dospěl k závěru, že zakládají podezření, že mohlo dojít k porušení zákona č. 101/2000 Sb. Věc postoupil odboru správních činností Úřadu k zahájení sankčního správního řízení s ředitelkou Finančního úřadu v Táboře. O tomto postupu Úřad stěžovatele vyrozuměl přípisem ze dne 21. 3. 2007, s tím, že mu současně sdělil, že o vyřízení podnětu bude informován v souladu s § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. Následovalo sankční správní řízení Úřadu pro ochranu osobních údajů s Finančním úřadem v Táboře jako účastníkem řízení pro podezření z porušení povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. a spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) téhož zákona, jehož výsledkem bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2007, které následně stěžovatel napadl shora zmiňovanou žalobou. Stěžovatel v předmětném sankčním správním řízení účastníkem řízení nebyl, nebylo mu proto dané rozhodnutí ani doručováno, a v souladu s informací Úřadu, uvedenou v jeho přípisu stěžovateli ze dne 21. 3. 2007 byl o výsledku daného sankčního správního řízení vyrozuměn přípisem Úřadu ze dne 4. 6. 2007.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 1. 2008, č. j. 9 Ca 228/200 - 30, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V posuzované věci je předmětem námitek stěžovatele posouzení otázky aktivní legitimace žalobce městským soudem, pro niž je rozhodující ustanovení § 65 odst. 1 a 2 s. ř. s.

Podle § 65 odst. 1 s. ř. s., kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li s. ř. s. nebo zvláštní zákon jinak. Aktivně legitimována k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. je tedy osoba, tvrdící zkrácení na svých veřejných subjektivních právech (viz vymezení věcné působnosti správního soudnictví v § 2 s. ř. s.) tím, že napadený úkon správního orgánu její práva nebo povinnosti zakládá, mění, ruší nebo závazně určuje jinak, než předepisuje zákon. Žalobce může účinně namítat jen tu nezákonnost rozhodnutí, kterou byl zkrácen na svých právech, přičemž zkrácením na právech je pak nutno rozumět nejen zkrácení na právech hmotných, ale i na právech procesních (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 7 A 139/2001 - 67). Žalobní legitimace nepřísluší tomu, jehož práva nebo povinnosti nebyly „rozhodnutím“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. založeny, změněny, zrušeny nebo závazně určeny (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 2. 2004,

č. j. 5 A 35/2002 - 29, zveřejněné pod č. 218/2004 Sbírky rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího správního soudu).

Podle § 65 odst. 2 s. ř. s. žalobu proti rozhodnutí správního orgánu může podat i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle § 65 odst. 1 s. ř. s., tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která mu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí. Jak rozhodl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 2. 12. 2003, č. j. 7 A 56/2002 - 54, (zveřejněno pod č. 162/2004 Sbírky rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího správního soudu), žalobu podle § 65 odst. 2 s. ř. s. je oprávněn podat i ten, s nímž správní orgán nejednal jako s účastníkem, ačkoli podle zákona účastníkem v daném správním řízení byl, a měl tak práva a povinnosti účastníka správního řízení, pokud tvrdí, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která mu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí. Skutečnost, zda někdo byl účastníkem správního řízení, je třeba posuzovat materiálně, a nikoli podle toho, s kým ve skutečnosti správní orgán jednal.

V posuzované věci, jak bylo shora uvedeno, žalobce napadl žalobou rozhodnutí žalovaného, které bylo vydáno v sankčním správním řízení vedeném Úřadem pro ochranu osobních údajů s Finančním úřadem v Táboře jako účastníkem řízení pro podezření z porušení povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. a spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) téhož zákona. Stěžovatel k předmětnému sankčnímu správnímu řízení sice dal podnět, nicméně účastníkem tohoto řízení nebyl, neboť předmětem tohoto řízení nebylo rozhodování o jeho právech či povinnostech. Předmětem rozhodování byla výlučně otázka správně právní odpovědnosti Finančního úřadu v Táboře z titulu podezření z porušení zákonné povinnosti při nakládání s osobními údaji. Napadené rozhodnutí žalovaného nijak nezakládalo práva nebo povinnosti žalobce, stejně jako je nijak neměnilo, nerušilo, ani závazně neurčovalo jinak, než předepisuje zákon. Žalobci tak žalobní legitimace ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. v předmětné věci nesvědčila.

Žalobci přitom nesvědčila ani žalobní legitimace ve smyslu § 65 odst. 2 s. ř. s., neboť v řízení, v němž bylo žalované rozhodnutí vydáno, postupem žalovaného nijak nebyla porušena žalobci příslušející práva, tím spíše ne tak, že to mohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

Pokud stěžovatel namítá, že mu bylo upřeno účastenství v řízení a celé řízení vnímal jako řízení o žádosti ve smyslu § 21 zákona č. 101/2002 Sb. (*Každý subjekt údajů, který zjistí nebo se domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo v rozporu se zákonem, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, může požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení, požadovat, aby správce nebo zpracovatel odstranil takto vzniklý stav. Zejména se může jednat o blokování, provedení opravy, doplnění nebo likvidaci osobních údajů.*), je třeba uvést, že ani podle názoru Nejvyššího správního soudu toto z obsahu předmětných podání žalobce (ze dne 30. 9. 2006, 1. 12. 2006 a 20. 1. 2007) jednoznačně nevyplývalo, a to tím spíše, že žalobce se již v podání ze dne 30. 9. 2006 dovolával prošetření věci a uložení sankce. Ostatně i v podané kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že ve své žádosti požadoval zejména vyvození sankční odpovědnosti za protiprávní jednání. Skutečností je, že Úřad pro ochranu osobních údajů

podání stěžovatele vyhodnotil jako podnět k sankčnímu správnímu řízení, v tomto smyslu stěžovatele informoval a stěžovatel až do podání žaloby tento postup Úřadu nerozporoval a projednání svého (svých) podání nikoliv jako podnětu, ale jako „žádosti ve smyslu § 21 zákona č. 101/2000 Sb.“, nepožadoval.

Jiné než sankční správní řízení v dané věci vedeno nebylo, a v tomto řízení žádná stěžovatelova práva porušena nebyla, neboť vzhledem k jeho postavení ve vztahu k tomuto řízení ani porušena být nemohla. Je-li stěžovatel toho názoru, že jeho podání měla být projednána jako „žádost či žádosti ve smyslu § 21 zákona č. 101/2000 Sb.“, a projednána dosud nebyla, musel by se bránit jinak, a ne podáním žaloby proti rozhodnutí vydaném v řízení, které bylo zahájeno ex offio z podnětu.

Z výše uvedeného vyplývá, že Městský soud v Praze v souladu se zákonem rozhodl o odmítnutí žaloby, neboť žalobu podala osoba k tomu zjevně neoprávněná [§ 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 a § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele, Mgr. Alicja Adamusová Rzymanová, byla ustanovena soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 8 v návaznosti na § 120 s. ř. s. uvedené zástupkyni za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, a to v celkové výši 9600 Kč, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za čtyři úkony právní služby [a 2100 Kč - § 11 odst. 1 písm. b), § 11 odst. 1 písm. c) a 2 x § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky] a dvou režijních paušálů (a 300 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. ledna 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu